

Budúce výzvy a rola OKTE, a.s. ako organizátora trhu

Martin Sliva

Jarná konferencia SPX 2016

Hotel Partizán, Tále

OKTE Day – 24. jún 2016

Obsah

- ❑ **Súčasnú činnosť OKTE, a.s.**
- ❑ **Legislatívne výzvy**
  - ❑ **Ustanovenie jednotnej referenčnej databázy nameraných údajov**
  - ❑ **Návrh Network code on electricity balancing**
  - ❑ **Usporiadanie trhu s plynom z dôvodu NC Gas Balancing**
  - ❑ **Elektronické vydávanie záruk pôvodu elektriny z OZE**
- ❑ **Nová rola vyplývajúca z Regulačnej politiky 2017-2021**
  - ❑ **Zmena systému podpory a mechanizmu finančných tokov OZE a VÚ KVET**

Hlavné činnosti a cieľ rozvoja OKTE, a.s.

Základné funkcie:

- Organizovanie a vyhodnocovanie krátkodobého cezhraničného trhu s elektrinou
- Zúčtovanie odchýlok vrátane Intraday
- Zber a správa nameraných údajov vrátane IMS
- Centrálna fakturácia poplatkov súvisiacich s prevádzkou sústavy
- Oznamovanie transakcií na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom

Cieľ rozvoja OKTE, a.s.:

- Presadzovať transparentný a nediskriminačný princíp na trhu s energiou a zaistiť slobodný a otvorený prístup k trhu pre všetkých jeho účastníkov
  - podľa požiadaviek legislatívy
  - podľa požiadaviek účastníkov trhu

Legislatívne výzvy

Ustanovenie referenčnej databázy nameraných údajov

Cieľom úprav je:

- vytvoriť a prevádzkovať jedinú referenčnú databázu údajov poskytovaných účastníkmi trhu
- zjednodušiť komunikáciu účastníkom trhu tým, že validované údaje budú zasielať len do tejto referenčnej databázy
- zefektívniť výber poplatkov súvisiacich s prevádzkou sústavy
  - eliminovať priestor pre netransparentné správanie
  - optimalizovať náklady systému na podporu OZE a KVET
- umožniť zdieľanie údajov referenčnej databázy dotknutým účastníkom trhu

Ustanovenie referenčnej databázy nameraných údajov II

Legislatívny návrh v rozsahu:

- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike
  - **Povinnosť účastníkov trhu pri výkone svojej činnosti používať údaje totožné s údajmi poskytnutými organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou; ...**
  - Zabezpečenie súladu dát poskytovaných úradu s dátami poskytovanými organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou
  - Zabezpečenie efektívneho fungovania Organizátora krátkodobého trhu s elektrinou ako inštitútu centrálného poskytovateľa referenčných dát
- Vyhláška č. 24/2013 Z.z., ktorou sa ustanovujú pravidlá trhu s elektrinou a plynom
  - zdefinovanie informačného systému **OKTE, a.s., ako referenčnej databázy nameraných údajov, ktorej údaje** budú využívané pre:
    - uplatňovanie regulovaných poplatkov,
    - uplatňovanie podpory elektriny (z OZE a KVET),
    - fakturáciu za dodávku elektriny a súvisiace činnosti,
    - vykazovanie voči štátnym inštitúciám.

Network code on electricity balancing (NC EB)

Návrh sieťového predpisu pre udržiavanie výkonovej rovnováhy – po schválení Európskou komisiou **právne záväzná priamo aplikovateľná norma pre krajiny a subjekty v EÚ:**

- určenie harmonizovaných pravidiel pre trh s podpornými službami, spôsob aktivácie regulačnej elektriny a systém zúčtovania odchýlok
  - spôsob výpočtu odchýlky,
  - cenotvorba odchýlky,
  - znamienková konvencia pre odchýlku a pre platby,
  - požiadavky na minimálne ceny odchýlky
  - cenový rebríček aj pre sekundárnu reguláciu,
  - aktivácia regulačnej elektriny z viacerých krajín
- súčasná podoba: návrh ENTSOE-E prepracovaný po stanovisku ACER
  - v priebehu roku 2016 finalizácia medzi ENTSO-E, Europex, ACER a Komisiou
  - postupná implementácia v budúcich rokoch

Princípy jednotného nastavenia poskytovania PpS

Rezervácie regulačných kapacít

Uzatvorenie obchodovania na VDT

Dopyt po regulačnej elektrine

Moment dodávky

Max. 1 mesiac

Max. 1 hodina

Usporiadanie trhu s plynom z dôvodu NC Gas Balancing (1/2)

- Nariadenie č. 312/2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach
- Stanovuje pravidlá vyvažovania plynu pre:
  - nominačné postupy
  - poplatky za odchýlku
  - procesy zúčtovania spojené s dennými poplatkami za odchýlku
  - prevádzkové vyvažovanie medzi sieťami prevádzkovateľov prepravných sietí
- Ciele:
  - posilnenie trhu s plynom
  - zavedenie trhových princípov do vyvažovania
  - minimalizácia nákladov na vyvažovanie
  - uvoľnenie kapacít využívaných prevádzkovateľom siete zodpovedným za vyvažovanie pre trh s plynom

Usporiadanie trhu s plynom z dôvodu NC Gas Balancing (2/2)

Prepravná sieť SR, ktorá doteraz nemá likvidnú spotovú obchodnú platformu, sa rozhodla ísť cestou tzv. dočasných opatrení:

- povinnosť TSO zriadiť vyrovnávaciu platformu (eustream, a.s. v pozícii single buyer)
- povinnosť TSO predkladať regulátorovi každý rok správu o pokroku (cieľový stav je nákup a predaj vyrovnávacieho plynu na štandardnej obchodnej platforme)
- dočasná výnimka schválená ÚRSO (max. 5 + 5 rokov)

Vzhľadom na to, že výnimka je dočasná, je potrebné uvažovať o cieľovom koncepte

Schéma dátových tokov potenciálneho trhu s plynom

Veľkoobchodný trh s plynom

- denný
- vnútrodenný

Preprava plynu

- hranice
- podzemné zásobníky plynu

Distribúcia plynu

- odberná miesta
- podzemné zásobníky plynu

Údaje o
zobchodovanom
množstve plynu
za jednotlivých
účastníkov trhu

Údaje o
distribuovanom
množstve plynu
za jednotlivých
účastníkov trhu

Údaje o
prepravenom
množstve plynu
cez jednotlivé
body prepravnej
sústavy za
jednotlivých
účastníkov trhu

**Zúčtovanie
odchýlok**

Záruky pôvodu elektriny z OZE/KVET: Právna úprava EÚ

Smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie

- „účelom záruk pôvodu (...) je poskytnúť **doklad** koncovému spotrebiteľovi, že daný **podiel alebo množstvo energie** bolo vyrobené **z obnoviteľných zdrojov**“
- členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby na žiadosť výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie bola **vydaná záruka pôvodu**, ktorá sa vzťahuje na bežné množstvo 1 MWh
- záruky pôvodu je možné **preniesť**; vydávanie, prenos aj rušenie sa realizuje **elektronicky a to buď samostatne alebo spolu s fyzickým prevodom energie**
- uznanie záruk pôvodu vydaných inými členskými štátmi

Elektronické vydávanie záruk pôvodu

Súčasný stav - Úrad pre reguláciu sieťových odvetví:

- vydáva záruku pôvodu výrobcovi elektriny v elektronickej podobe pre každú megawatthodinu
- záruky pôvodu eviduje v elektronickej databáze a
- vykonáva dohľad nad prevodom záruky pôvodu

OKTE, a.s., by mohlo variantne evidovať záruky pôvodu:

- funkcionalita pre ÚRSO s tým, že v rámci systémov OKTE, a.s., budú relevantným účastníkom trhu údaje dostupné z jedného miesta, alebo
- preberanie len informácií publikovaných úradom a služba účastníkom trhu ako nástroj, v rámci ktorého by mali možnosť prevádzať záruky (obchodovať).

Povinnosť informovať o energetickom mixe

Smernica 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou

- informovanie konečného zákazníka o **zdrojovom zložení** dodávanej a spotrebovávanej elektriny
- **podiel každého energetického zdroja** na celkovej sklade zdrojov uvádzaný na faktúrach, v propagačných materiáloch zasielaných koncovým odberateľom

Metodológia stanovenia energetického mixu podľa AIB

- Association of Issuing Bodies (AIB) – subjekty s kompetenciou vydávať a administrovať záruky pôvodu elektriny z OZE
- jednotný prístup pre určovanie **zvyškového energetického mixu** (národný energetický mix)
  - = výrobný mix danej krajiny pre výrobu elektriny – explicitne doložená výroba (elektrina z OZE)
- **predbežný národný energetický mix** = atribúty čistej vyrobenej energie + importované atribúty zelenosti
- **Európsky mix atribútov**
  - kladný/záporný rozdiel medzi predbežným národným energetickým mixom a spotrebou
  - clearovanie pomocou európskeho mixu atribútov

Nová rola vyplývajúca z Regulačnej politiky 2017-2021

Predpokladané zmeny v systémoch OKTE, a.s.

Regulačná politika - témy, ktoré sa môžu dotýkať OKTE, a.s.:

- zmena systému podpory a mechanizmu finančných tokov pre nové zdroje uvedené do prevádzky po roku 2017
  - predstavuje potrebu zmeny primárnej legislatívy
- zriadenie jednotného výkupcu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnou kombinovanou výrobou a nastavenie cenovej regulácie pre jednotného výkupcu
  - predstavuje potrebu zmeny primárnej legislatívy
- dopady na ISOM vyplývajúce z harmonizácie pravidiel PDS, IMS
- stanovenie pravidiel na výpočet výšky strát elektriny v distribučnej sústave

Závery a predpokladaný harmonogram

Smerovanie spoločnosti OKTE, a.s. do budúcnosti:

- zvyšovanie kvality vykonávaných činností a poskytovaných služieb vrátane činností zberu a správy nameraných údajov a centrálnej fakturácie.
- realizácia prepájania regionálnych trhov, ktoré smerujú k jednotnému európskemu dennému trhu s elektrinou,
- rozširovanie portfólia obchodných príležitostí formou služieb účastníkom trhu s elektrinou (v spolupráci s prevádzkovateľom prenosovej sústavy)

Predpokladaný harmonogram legislatívnych úprav:

- zmena domácej legislatívy
  - novelizácia primárnej legislatívy: september 2016 – jún 2017 (odhad)
  - novelizácia sekundárnej legislatívy: august – november 2016 (odhad)
- priamo záväzná Európska legislatíva
  - predpokladaná účinnosť povinností z NC EB: júl 2017
  - ukončenie trvania výnimky podľa NC GB: október 2020

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Martin Sliva, PMP
Projektový koordinátor

e-mail:

martin.sliva@okte.sk